

הכולל

"וזהב הארץ ההיא טוב"

מלמד שאין תורה כתורת ארץ ישראל (ב"ר)

שבט תשפ"ב

**דבר
המערכת**

**אז
ישיר**

על הארץ

לנטע שמים וליסד ארץ

בית מדרש לתורת ארץ ישראל הוא מראשוני הכוללים ביישוב החדש בארץ ישראל, בין כתליו למדו רבים מגדולי ישראל זצוק"ל.

בית המדרש נוסד בשנת תרצ"ד, על ידי תלמידים יוצאי ישיבת סלבודקא המעטירה, הגה"צ ר' שמעון דב הורוביץ זצ"ל והגה"צ ר' ישראל זיסל דבורץ זצ"ל, אשר הסבא מסלבודקא עודדם ליזום להקמת בית המדרש. בהתעניינותו שאל: "מה עשיתם בשביל תורה ובשביל ארץ ישראל", ואלו בפקחותם הבינו את אשר עלה על לבו, להקים מקום תורה ברוחו שלו... אליהם הצטרפו הגאון ר' יצחק קאץ זצ"ל והרה"ג צבי פוחוביץ זצ"ל שאף עמדו בראשו. הם ייסדו את בית המדרש במטרה להקדיש את הלימוד בו לנושאים הקשורים בהלכות התלויות בארץ. הכולל אף הוציא לאור את המאסף התורני 'תורת הארץ', שעסק בהלכות התלויות בארץ ושימש במה למאמרים תורניים בנושאים אלו.

בית המדרש לתורת ארץ ישראל היה ממוסדות התורה המרכזיים ביישוב החדש בארץ ישראל. הוא נחשב לכולל הראשון מחוץ לחומות העיר העתיקה בירושלים, שנוסד במתכונת הכוללים הנהוגה בימינו אנו. מתוך חביבות כונה בקיצור 'הכולל' בקרב הלומדים בו, אשר באופן טבעי ראו בו כביתם.

בין מאות בוגרי הכולל לאורך השנים ניתן למצוא בין השאר את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, הגאון ר' אריה פומרנצ'יק זצ"ל בעל ה'עמק ברכה' ו'תורת זרעים', (בנו יבדלח"א הרב טוביה שליט"א שימש כמנהל החברה קדישא וסייע רבו ת

שירת הארץ

נטית ימינך תבלעימו ארץ

"אז ישיר" - אז כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה (רש"י)

השירה פורצת מתובנתו של רועה מציפה רגשותיו הגואים השוטפים איתם יחד את צאן מרעיתו.

משה רבינו המורגל בניסים, הסנה הבוער אותות ומופתים, על מה עלה בלבו שישיר?

זר זאת לא יבין, שמחתו של פה אל פה אדבר בו ותמונת ה' יביט, ולשירה מה זו עושה?

"אז" - לשון עבר, "ישיר" - לשון עתיד. מכאן רמז לתחיית המתים. (רש"י)

שור- חומת אבנים היא,

אבן מונחת בשממה, והצופה תוהה מביט בשאיה, אבנים רבות פזורות בשדה, מה טעם יש בעקירה והנחה?

אך יום ליום עובר, אריח ללבנה חובר, אבן לאבן מלבנת, מבוננת. והמתבונן מתכוונן, מבין הוא, כאן יד מכוון, השדה לבית יכוון.

שיר - עיגול הוא,

עיקולו על צירו סובב, בהשלמת מהלכו, יתגלה מסובב. שיר - מהלך הוא, אינו תו שומם, בהשתלמותו הרמוניה תוצר.

בגלות במיצר על הנגלה רב הנסתר, מה אומר עליהם הצל לא הצלת, נאלם, חשכה?

אך כשצללו כעופרת. כמו אבן, או קש, השגחה אופפת מדה תלבש.

מן החרכין עטה הדרה, נאדר בקודש נורא עלילה.

גם לשפחה נעתקה תהיה, מקומה העלה נורא תהילה,

"זה א-לי" צוחה רננה, גדול המורא זו גילוי שכינה.

כ"אז" - לעתיד, בזמן התחיה, תסולק המניעה תולבש בפליאה, מכון לשבתך כוננה בשלישיה,

כי אין לנו שיעור רק זאת השירה.

הרב שמואל פריד

מצוקי ארץ

מתורתם של מרנן ורבנן גדולי ארץ

ה', ומצותם שילכו הוא הכל כדי שיהי' בזה עזר להאדם השלם, אבל אם זה מפריע לא צריכים אותו כלל.

אלא דלכל אדם שאינו כ"כ נקי בתכלית מהחטא, ועשיית המצוות אינו כ"כ על צד היותר נקי, אינו משתנה הטבע, רק לאדם כר' פנחס בן יאיר שכל כולו הוא רק לעשות רצון קונו אז כל הבריאה בטלה לגבינו.

והנה אנו רחוקים מאד ממדרגה זו, בכל זאת צריך לדעת כי אפי' שאנו מתנהגים בקטני קטנות, מ"מ צריך לדעת שיש גם גדלות מאוד, ואנו צריכים לדעת מה אנו מפסידים על היותנו שקועים בקטנות, כדי שמזה נשאף להתנער מקטנותינו ולהתרום ולהשתפר ולהוסיף יראת ד' בלבינו כל הימים.

(ימלא פי תהילתך למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל)

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל (מימין) עם הרה"ג ר' אברהם ריין והרה"ג שמואל אליהו אורלנסקי זצ"ל (משמאל)

הנהר נחלק לאדם נקי בתכלית מהחטא:

בגמ' חולין (ז' א') איתא דר' פנחס בן יאיר הלך לפדיון שבויים ופגע בנהר גינאי, ואמר לו חלוק לי מימך ואעבור בך, א"ל אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה אני ודאי עושה, (ומהו רצון קוני פרש"י כל הנחלים הולכים אל הים בגזירת המלך), א"ל אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם.

ותמוה מה זה תשובה על טענתו?

אבל הכונה דהא כל הבריאה שהוצרכה היא בשביל האדם השלם לעזר שיקיים מצות ה', א"כ אם זה מתנגד לקיום מצות לא צריכים בכלל הנהר, וזה אמר לו כי יגזור שלא יעבור בו מים כלל, כי לא צריכים כל הנהר שילך להים, וכל הימים הכל הא הוא שיקיים מצות

הד גדול והשתתפו בו רבים.

כיום בית המדרש משמש ככולל למצוינים, כאשר מפעם לפעם נערכים בו כנסי חיזוק, ומצוות התלויות בארץ אינן בהכרח הסוגיות העיקריות הנלמדות בו. הכולל משמש כמגדל אור לרבים, ראשי ישיבות, רמ"ם ומרביצי תורה רבים המשמשים בקודש נמנים בין בוגריו, ומפארים כיום את כותל המזרח של עולם התורה והישיבות לכבוד ולתפארת. בראשות בית המדרש והכולל מכהנים צאצאי המייסדים, הרה"ג יחזקאל וילנסקי שליט"א, נינו של הרה"צ ר' שמעון דב הורוביץ זצ"ל ונכדו של הרה"ג צבי פוחוביץ זצ"ל, והרה"ג בנימין ראב"ד שליט"א, נכדו של הגאון ר' יצחק קאץ זצ"ל.

בבית המדרש קיים מפעל הקדיש. במסגרת זו, נאמר קדיש בסיומי התפילות, בימות החול ובשבתות, לעילוי נשמת קרוביהם של תורמים לבית המדרש, בשנת האבל וביום השנה. הקדיש נאמר ע"י ראשי ביהמ"ד או אחד מוותיקי המתפללים.

להחזקת הכולל), הגאון ר' חיים שאול קרליץ זצ"ל מתלמידי החזון איש, הגאון ר' מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל ר"י פונוביץ לצעירים, הגאון ר' זלמן רוטברג זצ"ל ר"י בית מאיר, הגאון ר' חיים קרייזווירט זצ"ל רבה של אנטוורפן, הגאון ר' ראובן פיין זצ"ל ר"י תורה ודעת בארה"ב, הגה"צ ר' זאב איידלמן זצ"ל, הגה"צ ר' אברהם סלומון זצ"ל משגיח ישיבת חברון, המרא דאתרא הגאון ר' ברוך שמעון סלומון זצ"ל, וכן את המשגיח הגה"צ ר' שלמה וולבה זצ"ל, שמסר בכולל משיחותיו, וחרף טרדותיו מעולם לא סירב לומר בו שמוע"ס עד לשנותיו האחרונות.

שנים רבות היווה הכולל מרכז תורני לציבור היראים בעיר פ"ת. רבנים ידועים בעלי שם הגיעו לדרוש בו ולעורר את הציבור, ביניהם נמנה גם פאר הדור מרן הגראמ"מ שך זצ"ל שבמכתב שכתב יחד עם מרן הסטייפלער זצ"ל בעניין הכולל נכתב, שהוא "מקום תורה החשוב ביותר בארצנו הקדושה", כינוסים אלו יצרו

זמני תפילות:

יום חול

מנחה: 13:00 | 15:15

מעריב: 21:00

ערב ר"ח תפילת- יוכ"ק: 12:45

שבת קודש

מנחה עש"ק: 15 דק' לפני השקיעה

שחרית: 8:00

מנחה: 16:00

מעריב: 5 דק' אחר יציאת השבת

התודה והברכה

לידיד הכולל הרב חיים כץ
על מסירותו בכל לב ובפרט
בהוצאת גליון זה

שיעור הדף היומי

עם הרה"ג נחום נוסבכר שליט"א
ימים א'-ה' בשעה 14:30 תפילת
מנחה לאחר השיעור

שיח השדה

משיג שיחתן של יושבי ביהמ"ד

מכוערים כחמור

בפרשיות הללו התורה מתארת את יציאת עמ"י ממצרים כאשר מטרת היציאה היא בכדי לקבל תורה וללומדה כדכ"ח "זה לך האות... בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", והנה בדברי הימים נאמר "ובני דישון חמרן" ולעומת זאת בספר בראשית כתיב "בני דישון חמדן" ופירש"י ז"ל "ובחומש כתיב חמדן (בראשית לו) בתחילה היו חמודים ונחמדים כצדיקים ולבסוף מכוערים כחמור כן דרך החמוה, בתחילה חמוד ולבסוף נעשה מכוער והסוס מתחילה מכוער ולבסוף יפה. " עכ"ל (דברי הימים א - מא) אך דא עקא דהרי על לומדי התורה המשולים ליששכר כתיב "יששכר חמור גרם" חלילה לומר על לומדי התורה המשולים לחמור כי בסוף הם בחינת 'נעשה מכוער'!

וי"ל ע"פ ווארט ששמעתי מהרב יוסף שיינין זצ"ל דמרגלא בפומיה מה ששמע בשם אחד מאדמו"רי בית גור זצ"ל על דברי התנא באבות "הלומד ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה, לדיו כתובה על ניר מחוק", ושאל דהרי היה צריך לכתוב ילד הלומד למה הוא דומה, ולא "הלומד ילד למה הוא דומה"? ותירץ שכוונת התנא לומר שאין הדבר תלוי בגיל הלומד, אלא באיזו התלהבות לומדים, דאם האדם לומד בהתלהבות ובשקיקה כמו ילד שזה לו הדבר הראשון שלומה, אז הד"ת אצלו הם כדיו כתובה על נייר חדש, אך אם לומד כזקן ורגיל בלא התלהבות, אז הד"ת כדיו כתובה על נייר מחוק. וא"כ מבואר היטב דאם הוא לומד כילד, נחשב הוא לעולם כילד, ונשאר חמוד גם בזקנותו כחמור צעיר, ואדרבה דווקא משום הכי נקראו חמור גרם, להורות מה היא הדרך הראויה ללומדי תורה בלימוד התורה דאל"כ מכוערין כחמור. וראוין הדברים למנוח זצ"ל שכל מציאותו אפפה חיות ורעננות בדברי תורה, כך חי, וכזאת השפיע לבאי בית המדרש והקרין סביבותיו.

(הרב מאיר פרידמן שליט"א - מאברכי הכולל)

ימינו על ימינו

איתא במדרש בפר' בשלח וז"ל "כיון שהלך משה לקרוע את הים לא קבל עליו להקרע, אמר הים מפניך איני נקרע שאני נבראתי בשלישי ואתה נבראת בשישי כיון ששמע משה כך הלך ואמר להקב"ה אין הים רוצה להקרע מה עשה הקב"ה נתן ימינו על ימינו של משה וכו' מיד ראה להקב"ה וברח שנאמר הים ראה וינוס" ע"כ.

ובביאור המדרש נ"ל דהנה המהרש"א במס' ברכות פירש על הגמ' שדורשת ד"לך ה' הגדולה זו קריעת ים סוף, והגבורה זו מכת בכורות" וכו', וכתב וז"ל "שבמדת חסד עברו ישראל ונצלו בקריעת ים סוף כדאיתא במדרש, והגבורה זו מכת בכורות דהיינו במדת הדין" עכ"ל. והיינו דקריעת ים סוף הוא ע"י מידת החסד וכמו שאמרו חז"ל דמלאכי השרת שאלו "הללו עובדי ע"ז" וכו', היינו דע"י מידת הדין לא היו זוכים שיקרע להם הים.

ולפי"ז כ' ה'מנחת עני' עמש"כ "ראה נתתיך אלוהים לפרעה" ובמדרש איתא "אל הקב"ה למשה בשם אלוקים בראתי את העולם" וכו' "ובשם זה נתתיך אלוהים לפרעה".

וא"כ א"ש דהים טען למשה דהכח שניתן לך להכות בפרעה הוא רק בשם אלוקים, דהוא שם המורה על מדת הדין, אבל כאן שינוי הבריאה הוא בשביל ישראל ובזה אין לך כח, דע"פ דין הללו והללו שווים, א"כ איני נקרע שאני נבראתי קודם לבריאתך. וידוע דיד ימין מורה על חסד, ע"כ הוצרך הקב"ה ליתן כביכול ימינו לימין משה בכדי שיוכל לקרוע את הים ע"י מדת החסד.

(הרב ח. ש. סלומון שליט"א - מאברכי הכולל)

"הלומד ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה, לדיו כתובה על ניר מחוק"

אילן במה אברכך

שמחות באי וידידי בית מדרשנו

ברכת מזל טוב שלוחה בזאת

הרב צבי בלאו

בהכנס בנו המוכתר כמר יעקב שלמה נ"י בעול תו"מ

הרב חיים סלומון
לרגל הולדת הבת תחי

הרב שלמה זלמן נוימן
לרגל הולדת הבן נ"י

הרה"ג אברהם שמואל בנימין שרייבר שליט"א
בהכנס נכדו המוכתר כמר יואב נ"י בעול תו"מ

יזכו לרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח
לגדלם לתורה ולחופה ומעשים טובים בשמחה ובניקל

כוחו של בטחון!

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְעוּ” (י"ד, ט"ו)

לכאורה, עלינו להבין: מדוע אמר הקדוש ברוך הוא למשה שלא לצעוק אליו בתפילה? הלא בני ישראל היו שרויים במצב של צרה, כאשר המצרים סוגרים עליהם מצד אחד ואילו הים מן העבר השני, ובנסיבות אלו כלום אין זה מתבקש כי מנהיגם יזעק בעבורם וירבה בתפילה למענם?

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

מעשה ביהודי, בתקופתו של הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, אשר בנו נפל למשכב והרופאים נואשו מחייו. כל התרופות המקובלות, אשר עשויות היו להקל ולו במשהו על חליו של הבן - כבר ניתנו לו על ידי טובי הרופאים שהוזעקו אל מיטתו על ידי אביו המסור, אשר לא חסך במאמצים בכדי להציל את חייו של בנו מחמד עיניו, אך לשוא. המצב רק הלך והתדרדר, מדחי אל דחי.

אך הנה, ביום מן הימים נודע לאב המסור, כי רופאו של המלך עתיד לעבור בעיר ביום המחרת. רופאו של המלך - היה הגדול שבין רופאי המדינה, ואם יש מישהו שבידו לפתוח פתח של תקווה - הרי שהוא האדם המתאים... הלא ידוע, כי ככל שהרופא גדול יותר - כך גדול המלאך ההולך עימו!

דא עקא, שככל שהפך האב בדעתו, לא הצליח לחשוב על רעיון שיאפשר לו לגשת אל רופאו של המלך ולבקש כי ינסה את כוחו ויטריח עצמו אל מיטתו של בנו. וכי מדוע יתייחס אליו הלה כלל? הלא אינו אדם עשיר, ואף לא בעל בעמיו!

אולם בסופו של דבר, הגה האב רעיון: רבה של העיר, רבי עקיבא איגר - הלא מכובד בעיני כל, יהודים כגויים, ואף בקרב חוגי השלטון יש לו יד ורגל. אם הרב בכבודו ובעצמו יבקש מהרופא כי יסור לבדוק את החולה - לבטח לא ייענה בשלילה!

וממחשבה למעשה... למחרת היום, עם שחר - מיהר האב אל ביתו של הגאון, שטח בפניו את המצב לאשורו, סיפר על כל המאמצים שנעשו עד כה להצלתו של הבן, ולסיום ביקש כי יפעיל את השפעתו בכדי לשכנע את רופאו של המלך כי יעשה כל שלא ידו בכדי להציל את החולה מרדת שחת.

רבי עקיבא איגר, לא היסס לרגע. "ענין של פיקוח נפש הוא זה! אין להחמיץ את ההזדמנות!" קרא, ומיד קם ממקומו, ויצא עם האב הדואג אל עבר אכסנייתו של הרופא. ואכן, בדיוק כפי ששיער האב מראש: כאשר הופיע רבם של היהודים בפתח האכסניה - לא היה ביכלתו של הרופא להשיב את פניו ריקם, והוא הבטיח להגיע ולבדוק את החולה, ואף לעשות כל אשר לאל ידו בכדי להעלות לו ארוכה.

כאשר הגיע הרופא אל ביתו של החולה, כבר המתינו לו במקום האב הדואג, ועימו רבה של העיר בכבודו ובעצמו. רבי עקיבא איגר רצה לוודא כי החולה מקבל את הטיפול הטוב ביותר האפשרי, ולפיכך הגיע בעצמו בכדי להמתין לרופא שיאמר את דברו. אלא שלאכזבתם של האב והרב, לא היו בפיו של הרופא בשורות טובות: "צר לי, אך מדובר במחלה קשה שאין לה ארוכה!" הבהיר הלה, והחל אורז את חפציו.

בשלב זה, התערב רבי עקיבא איגר ופנה אל הרופא: "יסלח לי כבודו, אולם אני מוכרח לשאול... מה היה עושה כבודו אילו חלילה, חלילה וחס, היה הוד מלכותו נתקף במחלה זו? האם גם אז היה אומר שאין כל רפואה שביכלתה להצילו?" תהה הגאון, ואילו הרופא השיב: "אמנם אין מקום להשוות בין יהודי פשוט ובין המלך ירום הודו... אולם בכל זאת אשיב מבלי לכחד: אילו היה מדובר בקיסר, הייתי מציע תרופה שביכלתה להציל את חייו, אולם מדובר בתרופה שלאדם מן השורה אין סיכוי להשיגה! בסבך עצי היער מצויה ציפור בר נדירה, אשר קשה עד מאד ללכדה, ובכבדה - ישנו חומר מסוים, שביכלתו לרפא את המחלה המדוברת! ובכן, אילו היה מדובר בקיסר - טובי הציידים מכל העולם היו יוצאים אל היערות, ולא חוזרים מבלי שהציפור בידם... אולם ליהודי פשוט, אין כל סיכוי להשיג את הציפור הזו, ולפיכך, כפי שאמרתי, אין ארוכה למחלתו!"

כאשר שמע רבי עקיבא איגר את דבריו של הרופא, אורז עיניו... "אם אכן ישנה בעולם תרופה כלשהי שביכלתה לרפא את החולה - הרי שיש לקוות כי ישלח לו אלוקינו שבשמים את ישועתו!" אמר הגאון, ומיד התיישב לצד מיטתו של החולה, עצם את עיניו, ושקע בתפילה חמה.

ואז, לפתע, קרה הבלתי יאומן: שקשוק כנפיים נשמע מעבר לחלון... היתה זו ציפור מוזרה, שכמותה מעולם לא נראתה בעיר או בסביבותיה. כאשר נשא הרופא את עיניו והבחין בציפור המוזרה - כמעט ונפל על מקומו מתעלף: "הלא זו הציפור המדוברת!!! לא יאומן!!!" קרא, לא מצליח לכבוש את התלהבותו. ואכן, שעה קלה לאחר מכן כבר הותקנה עבור החולה התרופה מכבדה של הציפור, והשיפור במצבו ניכר באופן מיידי, עד שבתוך מספר ימים התרפא לגמרי וחזר להלך על רגליו כאחד האדם!

לאחר מעשה, נשאל רבי עקיבא איגר: "מאחר וכוחה של תפילה כה רב, עד שהיה בה כדי להביא ציפור נדירה אל חלון חדרו של החולה - מדוע לא התפלל מלכתחילה על החולה שיתרפא, מבלי צורך במעורבותו של הרופא המלכותי?". אולם תשובתו היתה פשוטה, וכך אמר:

"מקובלנו, כי במקום בו ישנו פתח להצלה על פי דרך הטבע, גם אם מדובר בפתח דחוק ורחוק מהמציאות - יש מקום להתפלל, וכוחה של התפילה רב לה להושיע. אולם במקום בו על פי דרך הטבע אין כל פתח להצלה - הרי שאף שערי תפילה אינם פתוחים לרווחה... כמובן, גם במקרה זה יש לבטוח בצור העולמים ולהאמין כי ביכלתו להושיע ולהוציא מאפילה לאורה ברגע אחד... אולם לתפילה - אין מקום בנסיבות אלו!

וכאן המקום להדגיש, כי אמנם, בכוחו של הבטחון ובכוחה של האמונה - לפעול גדולות ונצורות גם בנסיבות אלו, כאשר נראה כי אין מוצא על פי דרך הטבע, ועל כך נוכל ללמוד מתוך המעשה הבא:

היה זה בעת גלותו של הגאון מוילנא, כאשר הגיע לאחת האכסניות שבדרך, והתוודע למצבו הקשה של בעל האכסניה, יהודי פשוט, אך בעל אמונה מופלגת, אשר נקלע לחובות גדולים, ולא היה באפשרותו בשום אופן לשלם לפריץ את דמי החכירה. המצב היה בכי רע. ברור היה כי אם לא ישולם החוב במועדו - עתיד היה להיות מושלך עם אשתו וילדיו אל בור הכלא, ממנו יצא, אם בכלל, רק לאחר שיגייסו בעבורו את סכום החוב במלואו.

ככל שהתקרב המועד האחרון שקצב הפריץ לתשלום החוב, הלכה דאגת בני ביתו של בעל האכסניה וגברה. הם הסתובבו מדוכדכים, עצובים ודואגים. היחיד שלא היה

נראה מוטרד כלל ועיקר, למרבה הפלא, היה האכסנאי בכבודו ובעצמו... הוא היה שליו ורגוע, ואף השתדל להשרות רוגע ושלווה על בני ביתו תוך שהוא מבטיחם כי לא יקרה מאומה, שכן סמוך הוא ובטוח כי בהגיע הזמן - ישלח הקדוש ברוך הוא את הכסף הדרוש בכדי לשלם את החוב. "סמוך ובטוח אני על מידת הבטחון, עליה עמל אני זה שנים רבות, שלא תכזיב!" אמר.

כאשר התוודע הגאון למצב על כל היקפו, התעוררה בו סקרנות רבה לדעת כיצד ייפול דבר. האם אכן תושיע את היהודי מידת בטחונו, והוא יזכה לישועה ממרומים. לפיכך, המתין עד ליום המיועד - המועד האחרון לפרעון החוב, ועקב אחר מעשיו של היהודי.

ואמנם, באותו היום - הבחין הגאון ביהודי כשהוא יוצא מביתו אל עבר טירתו של הפריץ. "האם הכסף הדרוש נמצא באמתחתך?" שאלו, ואילו הלה הניד בראשו לשלילה: "לא..."

למען האמת, אפילו פרוטה לפורטה אין לי, אולם סמוך אני ובטוח שעד שאגיע אל הפריץ - כבר יהיה לי הסכום המלא!" השיב. "האם אוכל להתלוות אליך?" ביקש הגאון, והיהודי נענה בחיוב, ברצון ובשמחה.

המשיך אפוא הגאון לצעוד לצידו של האכסנאי, אשר פסע בפסיעות נמרצות כמי שיודע את אשר לפניו, ונוכח לראות כי הוא מגיע אל הטירה וניגש בלא היסוס אל השומרים. "עלי לשלם את דמי החכירה לפריץ, וזה המלווה שלי!" אמר האכסנאי בבטחון לשומרי הסף, והשערים נפתחו לקראתו לרווחה. על פי דרך הטבע, לא היה סיכוי שהיהודי יראה את השערים הללו שוב, מבחוץ... ובכל זאת, הוא כלל לא נראה מוטרד! להיפך: בצעדים בוטחים הוא עשה את דרכו במסדרונות הטירה, והגיע עד לחדר ההמתנה שלפני טרקלינו של הפריץ, שם המתין בשלווה כאילו כל הכסף נמצא באמתחתו...

באותה שעה, היה הפריץ עסוק בפגישה חשובה עם אחד מעמיתיו הפריצים, כך שהאכסנאי נדרש להמתין במשך שעה ארוכה, ואילו הגאון - המתין עימו, מחריש ומצפה לראות כיצד ייפול דבר. רק לאחר שעה תמימה יצא הפריץ האורח מביתו של בעל הטירה, בעוד מיודענו האכסנאי מתכוונן להיכנס תחתיו, אולם אז, לפתע, סימן לו הפריץ היוצא וביקש כי ימתין לרגע...

**רבי עקיבא איגר,
לא היסס לרגע.
"ענין של פיקוח
נפש הוא זה!
אין להחמיץ את
ההזדמנות!"**

מעשה ארץ

"ראו, כמה ניתן לזכות ולאן ניתן להגיע בזכות מידת הבטחון לבדה!".

הרי לנו, כי לתפילה - לעיתים אין מקום, וזאת כאשר על פי דרך הטבע אין כל פתח הצלה. אולם לאמונה ובטחון - יש מקום תמיד, וכוחם רב להם למשוך ישועה גם כאשר אפסו הסיכויים על פי דרך הטבע!

מעתה, נמצא אף תשובה לשאלתנו:

שכן אמנם, בשעה בה עמדו בני ישראל על שפת הים, המצרים מן העבר האחד והים מהעבר השני - היה זה מצב של 'אין מוצא', מצב בו על פי דרך הטבע לא היה

ואכן, האכסנאי נענה, והפריץ האורח פתח ואמר לו: "ברצוני להציע לך עסקת תיווך משתלמת... זה עתה יוצא אני ממשא ומתן מייגע עם הפריץ, בענין אחד מיערותיו אותו מבקש אני לרכוש. דא עקא, שהפריץ מבקש סכום גבוה, הרבה יותר מכפי שהתכוונתי לשלם... אודה על האמת" הוסיף הפריץ האורח: "העסקה משתלמת לי גם במחיר שנקב הפריץ... אולם כעת מדובר בענין של יוקרה... לא אוכל לתת לפריץ את ההרגשה שניצח אותי! לפיכך, הרי לך דמי תיווך, ואני מייפה את כוחך לנהל עם הפריץ משא ומתן ולסיים את העסקה בכל מחיר - גם אם לא יסכים הפריץ להוריד ולו פרוטה אחת ממחירו

פתח לישועה, ועל כן לא היה מקום לתפילה בשעה זו. מה שנדרש מאת בני ישראל לעת אשר כזאת היה - לעשות מעשה אשר ימחיש את אמונתם בצור העולמים, שכן בנסיבות אלו רק בכוחה של האמונה היה להושיע, ואת זאת אכן הורה ה' יתברך למשה לעשות: "דבר אל בני ישראל ויסעו!"

(מאוצרו של הרה"ג ר' מרדכי פרוינדליך זצ"ל
ממתפללי הכולל)

של היערה!".

כה אמר הפריץ האורח, תוך כדי שהוא משליש בידו של היהודי את דמי התיווך - שהתאימו בדיוק לסכום החוב שחייב היה הלה לפריץ. כעת, לא נותר לאכסנאי אלא להכנס אל הפריץ ולשלם את חובו, ולאחר מכן אף לסיים את עסקת היערות לשביעות רצונם המלאה של שני הצדדים...

כאשר היה הגאון מוילנא מספר מעשה זה, היה מסיים ואומר:

